

Projektin tavoitteet ja niiden toteutumisen arviointia

Projektin päätavoite

Naantalin avoimen varhaiskasvatuksen kehittämisprojektin tavoitteena on ollut kehittää Naantalin varhaiskasvatuksen perheille suunnattuja avoimia palveluita sekä madaltaa toimintoihin osallistumisen kynnystä. Projektissa pilotoidaan uusia toimintamuotoja ja -tapoja sekä tuotetaan sellaista tietoa, jota Naantalin kaupungin varhaiskasvatuksen suunnittelu- ja kehittämistyössä voidaan hyödyntää toteuttaessaan YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen ja varhaiskasvatussuunnitelman mukaista lapsi- ja perheystävällistä Naantalia.

Projektin tarpeiden selvittelyä

Projektissa päätettiin selvittää naantalilaisten huoltajien toiveita ja tarpeita avoimen varhaiskasvatuksen palveluista. Kartoitusta tehtiin erillisellä kyselylomakkeella sekä haastatteluilla marras-joulukuussa 2017.

Kyselylomakkeesta saadut vastaukset

Vanhempien ajatuksia ja toiveita uusista toiminnoista ja toimintojen sisällöistä kysyttiin avoimien varhaiskasvatuspalveluiden kyselylomakkeella. Lomakkeita jaettiin neuvoloihin, Naantalin, Rymättylän ja Merimaskun seurakuntiin, päiväkoteihin, perhepäivähoitajille, Väentuvan avoimeen päiväkotiin, viskarikerhoon ja Mannerheimin lastensuojeluliiton Naantalin ja Merimaskun paikallisyhdistyksiin. Vastauksia tuli 70. Yli 90 % perheistä toivoi puistotoimintaa, joista yli puolet toivoi puistotoimintaa erityisesti aamupäivisin. Rymättylässä toivottiin avointa perhekerhotoimintaa. Toimintojen sisällöiksi perheet toivoivat keskenään hyvin samoja aiheita käsiteltäväksi. Kolme eniten toiveita saanutta aihe-alueita olivat: vanhemman ja lapsen välisen vuorovaikutuksen tukeminen, uhmaikä ja lapsen temperamentti. Useissa vastauksissa nousi esille myös vanhempien parisuhde ja vanhemmuuden roolit.

Huoltajien haastattelut

Projektityöntekijä tapasi vanhempia lapsineen Väentuvan avoimen päiväkodin äiti-vauvaryhmässä ja avoimessa perhekerhossa. Vanhempia haastateltiin lisäksi Rymättylän seurakuntatalolla 3-5-vuotiaiden kerhotoiminnan aikana. Ajatuksiaan perheiden palveluista jakoi myös Rymättylän seurakunnan diakoni Hannele Keskitalo. Projektityöntekijä haastatteli myös Merimaskulaisia perheitä Merimaskun seurakuntatalolla Mannerheimin Lastensuojeluliiton perhekerhossa. Huoltajien suullisissa haastatteluissa nousivat esiin samat teemat kuin kyselylomakkeessa.

Asiantuntijahaastattelut

Projektityöntekijä tapasi erikseen Väentuvan työntekijöitä, neuvolan terveydenhoitajia, Mannerheimin Lastensuojeluliiton Naantalin paikallisyhdistyksen puheenjohtajaa, lapsi- ja perhepsykologeja sekä Naantalin seurakunnan lapsi- ja perhetyön ohjaajaa. Kaikissa tapaamisissa keskiöön nousivat lapsen ja vanhemman välisen vuorovaikutuksen tukeminen, vanhempien parisuhde, perheiden moninaisuus ja yksinhuoltajien tukeminen.

Projektin tavoitteet ja toteutumisen arviointia

Projektin tavoitteet:

- 1.) lisätä vaihtoehtoja avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin ja kehittää toimintamuotoja palvelemaan moninaisesti perheiden tarpeita

Toteutuma:

PUISTOTOIMINTA

Projektin toteuttamisen kyselyjen ja tapaamisten pohjalta Naantalissa käynnistettiin tammikuussa 2018 puistotoiminta tiistai-iltapäivisin ja perjantai aamupäivisin. Puistotoiminnan haussa olivat etusijalla kaksivuotiaat kotihoidossa olevat lapset. Muutama paikka jäi kuitenkin aluksi molemmista ryhmistä täyttämättä, joten ryhmässä on ollut kevään aikana myös muutamia yksi vuotiaita.

Puistotoimintaan oli vahva tarve. Myös kyselyssä tarve puistotoiminnan alkamiseen toistui alkukartoituksen 65/70 vastauksesta.

Huhti-toukokuussa kerättiin puistotoiminnan piirissä olleilta perheiltä palautetta toiminnasta.

Puistotoiminnasta todettiin:

- turvallinen muoto harjoitella vanhemmasta erossa olemista
- helpompi jäädä hoitoon ulkotiloissa
- lapsi saa samalla päivän ulkoilut
- lapsi saa opetella ryhmässä olemista
- lapsi on oppinut uusia lauluja ja leikkejä
- lapsi jää tulee ja jää mielellään puistoon
- viikon ainut hetki, kun kaikki lapset ovat samaan aikaan hoidossa. Oma aika.
- tuonut mahdollisuuden omaan aikaan/viettää aikaa myös kaksin pikkuisaruksen kanssa.
- puistolapselle tärkeä ”oma juttu”.
- ijo lapsi saa harjoitella sosiaalisia taitoja

Puistoa käyttäneiden perheiden tilanteet ovat hyvin moninaisia. Osa vanhemmista opiskelee tai tekee keikkatöitä lapsen puistotoiminnan aikana. Osalle puistotoiminta on tuonut vanhemmalle mahdollisuuden jakaa aikaa sisarusten kesken. Jatkossa mainostamista toivotaan vielä lisää erityisesti sosiaalisessa mediassa. Perheet ovat olleet pääosin sitoutuneita puistotoimintaan ja suurin osa puistolapsista on käyttänyt palvelua koko toimintakauden ajan. Puistotoimintaan oli mahdollisuus ilmoittautua myös kuukaudeksi kerrallaan. Tällä pyrittiin vastaamaan joustavasti perheiden tarpeisiin ja toisaalta mahdollistamaan mahdollisimman monen perheen hyöty toiminnasta.

Puistotoiminta on tavoitteellista ja suunnitelmallista varhaiskasvatusta. Kevään 2018 aikana vasu-keskustelujen pitämiseen vanhempien kanssa ei kuitenkaan ollut resurssia. Jatkossa varhaiskasvatussuunnitelmaa on tarkoitus soveltaa suunnitelmallisemmin myös puistolasten kohdalla. Kevään aikana lasten kanssa ollaan harjoiteltu ryhmässä toimimista, leikkihetkiin osallistumista ja opeteltu yhdessä uusia taitoja liikuntaleikkien avulla.

PERHEKERHO –TOIMINTA

Rymättylän koululla päätettiin perheiden pyynnöstä käynnistää uudestaan avointa perhekerhotoimintaa. Toimintapäivät ovat maanantaisin ja joka toinen torstai. Perhekerhossa on ohjattu lapsen ja vanhemman yhteinen laulu-leikkihetki ja mahdollisuus askarrella yhdessä vanhemman kanssa.

Keskustelut ovat olleet oleellinen osa perhekerhon toimintaa. Sisarussuhteiden tukeminen, vanhemman jaksaminen ja tunteiden säätely ovat olleet useasti toistuvia teemoja. Vanhemmilla on ollut mahdollisuus toteuttaa vapaamuotoisesti vanhemman ja lapsen vuorovaikutuksen tukemiseksi kehitettyä Pienet jalanjäljet- työkirjaa. Temperamentti ja tunnetaidot ovat olleet vanhempien keskuudessa puhututtavimpia teemoja. Vanhemmat ovat tuoneet esille haluaan paneutua paremmin teemoihin, mutta perhekerhossa toimitaan lasten ehdoilla, joten teemoihin on vaikea syventyä kerhon aikana. Keskustelut elävät kuitenkin arjessa ja niihin palataan taas seuraavalla kerralla.

Vanhemmat ovat korostaneet palautteissaan perhekerholla olevan erittäin suuri merkitys koko perheen hyvinvoinnille. Vertaistuki, yhteiset laulu- ja askarteluhetket ja keskustelut ryhmässä ohjaajan läsnä ollessa toistuivat useissa vastauksissa. Osalla perhekerhon perheistä on isompi sisarus omassa Rymättylän MLL:n järjestämässä kerhossa avoimen päiväkodin toiminnan aikana. Perhekerho on tuonut perheille mahdollisuuden viettää aikaa pikkusisarusten kanssa isomman kerhotoiminnan aikana. Perhekerhossa ollaan oltu myös kiinnostuneita varhaiskasvatuksen perhetyöstä. Kotikäyntejä on sovittuna myös perhekerhon perheiden kanssa.

Rymättylän perhekerhon käyttäjämäärä on pysynyt pitkin kevättä samana. Käyttäjäperheitä on ollut kevään aikana yhteensä 11, joista 7 on käyttänyt palvelua säännöllisesti. Vauvaperheiden määrä Rymättylässä on ollut laskujohteinen jo usean vuoden ajan. Vuonna 2016 syntyi 15 vauvaa ja vuonna 2017 viisi. Rymättylän neuvolassa on kirjoilla 109 alle kouluikäistä lasta (toukokuu/2018).

Kaikki perheet eivät koe hyötyvänsä perhekerhosta, vaikka palvelu olisikin tarjolla lähialueella. Vanhempien palautteet ja suuri merkityksen anto toiminnalle pitkin kevättä on kuitenkin ollut merkittävää. Vanhemmat ovat kokeneet perheensä hyötyvän toiminnasta erittäin paljon. Perheiden osallistuminen toimintaan on ollut sitoutunutta. Perheet toivovat perhekerhon jatkuvan syksyllä 2018 maanantaisin ja torstaisin. Perheet toivovat parempaa tiedottamista toiminnoista sosiaalisessa mediassa. Perheet painottivat vastauksissaan, ettei toimintaa saa missään nimessä lopettaa, koska perheet kokevat tärkeäksi muihin Rymättyläläisiin tutustumisen. Kanta-Naantalin palvelut ovat monelle perheelle liian kaukana ja suuri ihmismäärä Naantalin käyttäjissä mietityttää monia.

VARHAISKASVATUKSEN PERHETYÖ

Valtakunnallisen lapsi- ja perhepalveluiden kehittämishankkeen mukaisesti yksi hankkeen tavoitteista on ollut päästä lähemmäs perheitä, heille luonnollisiin toimintaympäristöihin. Yksi projektissa kehitetyistä uusista toimintamuodoista onkin varhaiskasvatuksen perhetyö. Tarkoituksena on tarjota apua perheille ajoissa, oikea-aikaisesti ja ennaltaehkäisevästi matalalla kynnyksellä. Varhaiskasvatuksen perhetyöntekijään voi olla yhteydessä esimerkiksi silloin, kun perheellä on haasteita arjen hallinnassa eli esimerkiksi, jos vuorokausirytmä on hukassa, ruokailutilanteet takkuavat, pukeutumistilanteet muodostuvat tahtojen taistoksi. Vanhemmat voivat kaivata vinkkejä miettiessään kasvatuskäytäntöjä uutta taitoa opetellessa. Yhteyttä voi ottaa myös, jos vanhemman oma jaksaminen mietityttää tai pari- ja perhesuhteissa on pulmia.

Varhaiskasvatuksen perhetyötä on kehitetty yhdessä neuvolan ennaltaehkäisevän perhetyötä tekevän perheohjaaja kanssa. Projektityöntekijä oli yhteydessä Kuntayhtymä Akselin entiseen varhaiskasvatuksen perheohjaajaan ja teki selvitystä muiden kuntien varhaiskasvatuksen perhetyön -mallista. Projektityöntekijä

ja neuvolan perheohjaaja konsultoivat pilotoinnin alkumetreillä maakunnallista Lupa auttaa –hanketta. Lisäksi kevään aikana järjestettiin kaksi yhteistyöpalaveria sosiaalitoimen perhepalveluiden tiimin kanssa, joihin varhaiskasvatusagentti myös osallistui. Tarkoituksena on tavata samalla kokoonpanolla vielä syksyn aikana. Kevään tapaamisissa on pohdittu mahdollisia yhteistyön muotoja ja tutustuttu lapsi- ja perhepalveluiden tarjontaan yli sektorirajojen.

Pilotointi päätettiin aloittaa keväällä 2018 kahdessa päiväkodissa. Perheille lähetettiin sähköpostitse varhaiskasvatuksen perhetyön mainos ja kerrottiin mahdollisuudesta tavata perheohjaajia päiväkodissa koko perheen kahvitteluhetkellä. Perheet osoittivat kiinnostustaan työmuodosta ja molemmista pilotointipäiväkodeista tuli esittelypäivän aikana tai sen jälkeen yhteydenottopyyntöjä. Osa perheistä on toivonut tapaamisia kotona ja osa päiväkodissa. Toukokuun aikana uutta työmuotoa esitellään vielä kahdessa muussa päiväkodissa.

Perheet ovat ottaneet työmuodon hyvin vastaan. Päiväkodin järjestämissä perhekahviloissa perheet ovat olleet kiinnostuneita työskentelystä ja kertoneet matalan kynnyksen palveluiden olevan juuri sitä, mitä kaivataankin. Apua arjen pieniinkin pulmiin ilman raskasta asiakkuuden aloitusprosessia. Perheet ovat kokeneet hyväksi sen, että tapaamisia on mahdollista järjestää myös päiväkodissa, jolloin on mahdollista puhua myös sellaisista asioista, joita ei voi puhua lasten kuullen. Perheet ovat kertoneet kaipaavansa tukea tilanteisiin, joihin heillä on palikat olemassa, mutta palikoiden kasaamiseen tarvitaan apua. Varhaiskasvatuksen perhetyön tapaamisilla vanhemmat ovat voineet keskustella lasten kasvatuksesta ajan kanssa. Tapaamisilla käsiteltiin pääasiassa kasvatuskäytäntöjä ja lapsen rajaamiseen liittyviä teemoja sekä vanhemman omaa jaksamista.

Kevään alussa tarkoitus oli aloittaa yhteistyö tiiviisti päiväkotien henkilökunnan kanssa. Henkilökunnalle tiedotettiin työskentelyn alkamisesta ja varhaiskasvatuksen perheohjaajat kävivät molemmissa pilottipäiväkodeissa tutustumassa, mutta yhteistä palaveria henkilökunnan kanssa ei kuitenkaan pidetty. Jatkossa tiiviimpi yhteistyö päiväkotien henkilökunnan kanssa olisi varmasti hyödyllistä. Vuorohoitopäiväkodin kanssa työskentely aloitettiin huhtikuussa henkilöstöpalaverissa, jolloin työmuotoa tehtiin tutuksi ensin henkilökunnalle, jolloin työntekijöiden on helpompi ohjata asiakkaita olemaan yhteydessä perheohjaajiin.

Osa varhaiskasvatuksen perhetyön asiakkuuksista on alkanut avoimien varhaiskasvatuspalveluiden; Väentuvan avoimen päiväkodin ja Rymättylän perhekerhon kautta.

2.) selvittää, jääkö perheitä nykyisten avoimien varhaiskasvatuspalveluiden ulkopuolelle ja kohdentaa toimintaa myös tähän ryhmään

Toteutuma:

Kyselyissä ja kenttätöissä on käynyt ilmi, että moni hankkeen aikana järjestettyihin toimintoihin osallistuvista käyttää jo muitakin avoimia varhaiskasvatuspalveluita. Palveluiden käyttäjät ovat olleet tyytyväisiä nykyisiin palveluihin.

Osa perheistä ei kuitenkaan ole löytänyt itselleen sopivaa palvelua. Vajaa puolet puistotoiminnan käyttäjistä ei käytä muita avoimien varhaiskasvatuspalveluja. Puistotoiminta on tuonut heille mahdollisuuden osallistua palveluihin.

Rymättylän perhekerhon kävijät eivät käytä muita Naantalien avoimia varhaiskasvatuspalveluita.

3.) vahvistaa perheiden kanssa työskentelevien toimijoiden yhteistyökäytäntöjä

Toteutuma:

Yksi hankeen tavoitteista on ollut vahvistaa perheiden kanssa työskentelevien toimijoiden yhteistyökäytäntöjä. Marraskuussa 2017 perustettiin hankkeen ohjausryhmä, joka on kokoontunut kolmesti projektin aikana. Ohjausryhmässä on edustaja monelta eri sektorilta: kaupungin varhaiskasvatus, kaupungin sosiaalitoimi, neuvola, Naantalın seurakunta, Mannerheimin Lastensuojeluliiton Naantalın paikallisyhdistys sekä vanhempien edustaja. Tapaamisilla on pyritty vahvistamaan yhteistyötä ja tekemään työtä tutuksi, jotta palveluohjaus mahdollistuisi paremmin.

Yhteistyö projektin aikana neuvolan kanssa on ollut merkittävää ja suunnitelmallista. Pienet jalanjäljet -ryhmä ja perhetyö päiväkodissa on kehitetty yhteistyössä neuvolan kanssa. Yhteistyötä sosiaalitoimen kanssa on pyritty vahvistamaan yhteisissä palavereissa. Toukokuussa 2018 suunnitellaan seuraavalle toimintakaudelle Naantalın seurakunnan kanssa. Mannerheimin Lastensuojeluliiton Naantalın paikallisyhdistyksen kanssa toimintoja on järjestetty yhteisissä tiloissa sekä toteutettu yhteistyö on ollut pitkälti tiedotuksellista. Projektin kaikki toimijat ovat olleet suuressa roolissa hankkeen toimintojen tiedottajina perheille.

Ohjausryhmän palaverissa huhtikuussa 2018 pohdittiin, että yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa tulisi edelleen vahvistaa. Lisäksi pohdittiin mahdollisuuksia markkinoinnin kehittämiseen. Keinoja mietitään yhdessä. Eri sektorien tehtävänjako ja roolien selkeyttäminen koettiin oleelliseksi, jotta päällekkäisyyksiä olisi mahdollisimman vähän.

4.) pilotoida toimintoja, jotka tukevat vanhemman ja lapsen välistä vuorovaikutusta.

Toteutuma:

PIENET JALANJÄLJET -RYHMÄ

Projektin aikana on tullut esille, että kaikki perheet eivät lähde nykyisiin avoimien varhaiskasvatuspalveluiden ryhmiin, vaikka toisaalta kaipaisivat vertaistukea ja hyötyisivät ryhmämuotoisesta toiminnasta. Pienet jalanjäljet –ryhmä järjestettiin erityisesti näitä perheitä varten. Perheet ohjautuivat ryhmään eri toimijoiden kautta ja aluksi ryhmässä oli kuusi perhettä.

Projektityöntekijän työparina toimi neuvolan perheohjaaja. Lastenhoidon apukäsinä toimi kaksi valmistuvaa lapsi- ja perhetyön lähihoitaja opiskelijaa. Tapaamisia oli yhdeksän. Ryhmä kokoontui viikoittain kolmen tunnin ajan. Tapaamiset alkoivat yhteisellä aamiaisella ja vanhemman ja lapsen vuorovaikutusleikkihetkellä. Leikkihetken jälkeen vanhemmat pääsivät paneutumaan kunkin kerran teemoihin. Teemoja oli yhdeksän: Tällainen minä olen (lapsen profiili), Kohdun suojasta suureen maailmaan (raskaus ja synnytys), Temperamentti, Tunteiden kirjo (tunnetaidot), Tahdon, tahdon (Tahtoikä ja rajaaminen), Sukupuu ja tärkeät ihmissuhteet, Kaunis pieni ihminen (Kosketuksen merkitys ja vuorovaikutusleikkejä), Kirje tulevaisuuteen (Tulevaisuuden muistelu) ja Yhteiset hetket. Teemoja käsiteltiin yhdessä ryhmäläisten kanssa, jonka jälkeen kukin sai työstää leikekirjaa omalla tavallaan. Apuna sai käyttää värejä, maaleja, runokirjoja, tarroja yms. askartelutarvikkeita sekä valokuvia.

Pienet jalanjäljet -menetelmä on kehitetty vanhemman ja lapsen vuorovaikutuksen tukemiseksi. Menetelmän soveltaminen pienryhmässä mahdollisti ryhmätoiminnon kuudelle perheelle, jotka toivoivat tukea jaksamiseensa ja vanhemman ja lapsen väliseen vuorovaikutukseen. Vanhempien palautteita toiminnasta:

- todella hyvä mieli, kun aiheet saa ajattelemaan
- temperamentti teema oli vaikuttavin
- jäänyt varmuutta osallistua muihin saman tyyppisiin tapahtumiin
- aiheet välillä vaikeita
- äitien kokemusten jakaminen oli hyödyllisintä
- toiminnallisuus toimi hyvin → olisi voinut olla enemmänkin
- kahdenkeskeistä aikaa lapsen kanssa, yhdessä tekemistä
- vuorovaikutus lapsen kanssa on vahvistunut yhteisillä hetkillä
- ajatusten laittaminen paperille on tehnyt hyvää
- saanut eväitä tunnepuolen hallintaan.

Pienet jalanjäljet-ryhmän osalta tehtiin paljon yhteistyötä yli sektorirajojen. Yhteistyötä tehtiin sosiaalitoimen, neuvolan ja varhaiskasvatuksen kanssa ryhmän kasaamiseksi. Aikataulu ryhmän kokoon saamiseksi oli kuitenkin tiukka. Jatkossa tiedottaminen olisikin hyvä aloittaa aiemmin.

AVOIMET VANHEMPAINILLAT

Avoimien varhaiskasvatuspalveluiden kyselyn toiveiden pohjalta päätettiin järjestää kaksi teemallista avointa vanhempainiltaa varhaiskasvatuksen asiakasperheille. Iltoihin oli järjestetty lastenhoito, jotta osallistumisen kynnys olisi mahdollisimman matala. Ensimmäisen avoimen illan teemana oli ”Parisuhteen hoito pikkulapsi perheessä”. Illassa oli mukana perhepsykoterapeutti. 20 vanhempaa osallistui iltaan. Lastenhoitoa tarvittiin kuudelle lapselle. Toisen illan teemana oli ”Tahtoikä ja tunnetaidot”. Iltaa luotsasivat projektityöntekijä ja neuvolan perheohjaaja. Iltaan osallistui 30 vanhempaa ja kahdeksan lasta.

Perheet kertoivat palautteissaan käyttävänsä kuulemiaan tietoja kotona. Keskustelut ja aiheisiin syventyminen ovat laittaneet ajattelemaan omaa käytöstään. Lapsen käytöstä ja omaa toimintaa on helpompi jäsentää ulkopuolisen ihmisen kanssa.

Projekti lukuina

Alla olevasta taulukosta selviää toiminnoissa tavoitettujen asiakkaiden lukumäärät.

TOIMINTAMUOTO	KÄYTTÄJÄMÄÄRÄ	
	YHTEENSÄ	AKTIIVISET
Puistotoiminta	18 lasta	16 lasta
Rymättylän avoin perhekerho	11 perhettä	7 perhettä
Varhaiskasvatuksen perhetyö	6 perhettä	
Avoimet vanhempainillat	50 vanhempaa, 14 lasta	
Pienet jalanjäljet	6 perhettä	5 perhettä

Rymättylän perhekerhossa keskimäärin 12 osallistujaa/toimintakerta.

Projektin jatko

Projektin on tarkoitus jatkaa seuraavan toimintakauden syksy 2018 – kevät 2019.

Seuraavalla toimintakaudella

- 1.) **Puistotoimintaan** pyritään lisäämään aloituspaikkoja lapsille. Naantalin seurakunnan kanssa tehdään puistotoiminnan osalta tiivistä yhteistyötä seuraavalla toimintakaudella. Suunnitelmissa on yhdistää kaupungin ja seurakunnan henkilöresurssia toiminnan toteuttamiseen. Toiminta on suunnattu ensisijaisesti 1,5-3-vuotiaille lapsille.
- 2.) Rymättylän **avointa perhekerhotoimintaa** on suunnitelmissa jatkaa yhtenä aamupäivänä viikossa. Yhteistyötä Saariston alueen avoimen varhaiskasvatuksen palveluiden toteuttamisessa ja kehittämisessä vahvistetaan Rymättylän ja Merimaskun seurakunnan, Mannerheimin Lastensuojeluliiton Rymättylän ja Merimaskun paikallisosastojen sekä muiden alueen toimijoiden kanssa. Koko Naantalin osalta avoimessa varhaiskasvatuksessa arvioidaan sopimus pohjaisen toiminnan nykyisiä sisältöjä ja tulevaisuuden mahdollisuuksia.
- 3.) **Varhaiskasvatuksen perhetyötä** jatketaan ja toimintaa vahvistetaan yhteistyössä neuvolan ja sosiaalitoimen kanssa. Tavoitteena on synnyttää toimiva ja pysyvä rakenne palvelun tuottamiseen kolmikantana; varhaiskasvatus, terveys- ja sosiaalitoimi. Tässä tarvitaan myös rakenteellisia/hallinnollisia muutoksia. Varhaiskasvatuksen perheohjaaja tekee jatkossakin tiivistä yhteistyötä päiväkotien henkilökunnan kanssa. Varhaiskasvatuksen perhetyö vaatii joustavuutta työajoissa, jotta perheiden tarpeisiin voidaan vastata mahdollisimman hyvin.
- 4.) **Pienet jalanjäljet-ryhmän** jatkoa suunnitellaan yhdessä Naantalin avoimen päiväkodin kanssa.
- 5.) Lisäksi perheet ovat toivoneet jatkoa **avoimille vanhempainilloille**.

Teksti:

Projektityöntekijä Suvi Sillanpää

Varhaiskasvatuksen johtaja Kaisa Rantala